

KONKURSAS „MANO ŽEMĖLAPIS LIETUVAI“! SKIRTAS LIETUVOS 100–MEČIO PAMINĖJIMUI

2017 m. rugsėjo 4 d.

Vilnius

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ugdymo plėtotės centras, uždaroji akcinė bendrovė „Hnit-Baltic“, Vilniaus universiteto Geomokslų instituto Kartografijos ir geoinformatikos katedra ir Lietuvos geografų draugija, **skelbia mokinių žemėlapių konkursą.**

II. KONKURSO TIKSLAI

2. **Konkurso tikslas** – puoselėti asmens pilietinę atsakomybę, kūrybiškumą, skatinti gimtosios vietos ir krašto pažinimą naudojant geografines informacines sistemas, kuriant skaitmeninius teminius žemėlapius ir jais dalijantis su kitais interneto erdvėje.

3. **Konkurso idėja.** Lietuvos valstybės atkūrimas 1918 m. – milžiniškas žmonių, nepabūgusių prisiiinti atsakomybę už visų mūsų ateitį, laimėjimas. **2018 m. atkurta Lietuvos valstybei – 100 metų.** Prisidėti prie šio įvykio šimtmečio paminėjimo ir tapti šios šventės kūrėju gali kiekvienas, taip pat ir Tu. **Kadangi pamatinė šimtmečio šventės idėja – kūryba, dalijimasis ir atsakomybė, padovanok Lietuvai žemėlapi.** Kurdamas žemėlapi, perduok savitą pasakojimą / žinutę ateities kartoms apie Lietuvos istorinius ar šių dienų pasiekimus, galimus ateities scenarijus, kuriais mes galime didžiuotis ir pasidalink tuo su visa Lietuva. Tyrinėdamas Lietuvą gali siekti pats ir paskatinti kitus *pasimokyti iš Lietuvos istorijos, analizuoti Lietuvos dabartį ar prognozuoti jos ateitį* gyvenamosios vietos, regiono ar Lietuvos mastu. Galimi įvairūs žemėlapio scenarijai: žemėlapyje gali atsispindėti Lietuvos šimtmečiui reikšmingi istoriniai įvykiai, asmenybės, unikalūs kultūriniai, gamtiniai, meno reiškiniai ir objektai; žemėlapio turinys galėtų padėti geriau susivokti esamoje situacijoje – kokių laimėjimų Lietuva yra pasiekusi, idėjos kokie projektai ar pilietinės iniciatyvos padėtų Lietuvai patirti vienybę ir pilietinį susitelkimą; nuo pat Lietuvos valstybės ištakų mus lydi tikėjimas ateitimi. Remdamasis Lietuvos dabarties pasiekimais gali sukurti pažangios Lietuvos ateities viziją.

3. Siekiama, kad mokiniai:

- išmoktų surinkti informaciją ir pateikti ją pasitelkiant skaitmeninį (-ius) žemėlapi (-ius) ir geografines informacines technologijas;
- domėtusi savo aplinka, stebėtų ją ir fiksuotų pokyčius;
- siektų išsikelto tikslo;
- kūrybiškai atliktų užduotis;
- ugdytusi kritinį ir erdvinį mąstymą;
- ugdytusi verslumą ir socialinę atsakomybę.

II. KONKURSO DALYVIAI

4. **Konkurse gali dalyvauti 3-12 klasių** valstybinių ir nevalstybinių Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų **mokiniai.**

III. DARBŲ ATLIKIMO TECHNIKA

6. **Darbas turi būti sukurtas naudojantis žemėlapių pasakojimo kūrimo įrankiais** (jie pasiekiami internete adresu: <http://storymaps.arcgis.com/>).

7. **Darbui sukurti ir viešinti bus reikalinga ArcGIS Online paskyra.**

7.1. Konkurso organizatorių tikslas yra užtikrinti, kad sukurti darbai išliktų ir būtų viešinami kuo plačiau. Todėl rekomenduojame turėti ir naudoti ArcGIS Online paskyrą mokyklai (įmonės / organizacijos paskyra).

- 7.2. Jei mokykla paskyros dar neturi, išsamią informaciją rasite <http://www.gismokykla.lt/paskyra-mokyklai-2/>. Paskyra mokyklai yra suteikiama nemokamai.
- 7.3. Mokiniais, kurių mokyklos jau turi *ArcGIS Online* paskyras, turi būti suteikti prisijungimo duomenys. Tuomet sukurti darbai bus saugomi mokyklos *ArcGIS Online* žemėlapių portale, paskyros valdytojai pasirūpins jų naudojimu ir viešimu.
- 7.3. Jei pavieniai mokiniai kuria žemėlapių pasakojimus savarankiškai arba padedami artimųjų, gali būti naudojamos *ArcGIS Online* kūrėjo paskyros, skirtos vienam naudotojui. Kaip susikurti kūrėjo paskyrą aprašyta čia http://www.gismokykla.lt/paskyros_kurimas/.
- 7.4. **Pastaba:** darbai, sukurti panaudojus *ArcGIS Online* įmonės / organizacijos bandomąją versiją, galiojančią 21 dieną, konkurse nebus vertinami.

IV. DARBŲ ATLIKIMO IR PATEIKIMO TVARKA

8. **Konkursas vyks nuo 2017 m. rugsėjo 4 d. iki 2018 m. vasario 16 d.** Darbai gali būti registruojami iki 2018 m. vasario 23 d.
9. Sukurtas skaitmeninis žemėlapis (žemėlapio pasakojimas) turi būti interaktyvus, papildytas tekstu, iliustracijomis, video medžiaga ir kt..
10. Sukurtas žemėlapis turi būti pasiekiamas viešai.
11. Kiekviename darbe turi būti nurodytas darbo pavadinimas, autoriaus (-ių) vardas (-ai) ir pavardė (-ės), klasė, mokyklos pavadinimas, data.
12. Darbus konkursui gali pateikti ne tik pavieniai mokiniai (3–12 klasių), bet ir kūrybinės grupės (iki trijų mokinių). Rengiant darbą grupėje registruojamas vienas darbas, nurodomi visi bendraautoriai.
13. Konkurso dalyvis pateikia darbą konkursui užpildydamas anketą internete adresu <http://www.hnit-baltic.lt/zemelapiu-konkursas/>.
14. Registruodamas darbą, konkurso dalyvis sutinka, kad darbas galės būti paminėtas ir naudojamas pristatant žemėlapių konkurso rezultatus ir viešinant GIS naudojimo mokykloje geruosius pavyzdžius.

V. VERTINIMO KRITERIJAI

15. Kiekvienas konkurso dalyvis privalo tvarkingai užpildyti dalyvio registracijos anketą;
16. Anketoje turi būti pateikta žemėlapio nuoroda (žemėlapis turi būti pasiekiamas viešai);
17. Žemėlapiai atskiroms klasėms vertinami pagal šiuos kriterijus:

3-4 klasių mokinių sukurtų žemėlapių vertinimo kriterijai:

- bendras estetiškas vaizdas (pvz., tinkamas šriftas ir jo dydis);
- aiškūs lietuvių kalba sukurti užrašai / aprašai.

5-6 klasių mokinių sukurtų žemėlapių vertinimo kriterijai:

- bendras estetiškas vaizdas (pvz., tinkamas šriftas ir jo dydis, parinktos spalvos);
- aiškūs ir taisyklinga lietuvių kalba sukurti užrašai / aprašai;
- originalus idėjos pateikimas.

7–8 klasių mokinių sukurtų žemėlapių vertinimo kriterijai:

- bendras estetiškas vaizdas (ar vienodai suprantame, reikia aiškumo, pvz., šriftas, dydis, spalvos);
- aiškūs ir taisyklinga lietuvių kalba sukurti užrašai / aprašai;
- surinktos informacijos įvairovė, jos pateikimas;
- pilietinė atsakomybė saugant gamtos ir kultūros paveldą;

- originalus idėjos pateikimas.

9–10 (I–II gimnazijų) klasių mokinių sukurtų žemėlapių vertinimo kriterijai:

- temos aktualumas;
- bendras estetiškas vaizdas (pvz., tinkamas šriftas ir jo dydis, parinktos spalvos);
- aiškūs ir taisyklinga lietuvių kalba sukurti užrašai / aprašai.
- kartografinis vaizdas –temą atitinkantis kartografinis pagrindas, tinkamai parinkti žemėlapiu sutartiniai ženklai, tvarkinga legenda ir žemėlapiu mastelis;
- surinktos informacijos įvairovė, jos pateikimas;
- pilietinė atsakomybė saugant gamtos ir kultūros paveldą;
- originalus idėjos ar problemos sprendimo pateikimas.

11–12 (III–IV gimnazijų) klasių mokinių sukurtų žemėlapių vertinimo kriterijai:

- temos aktualumas;
- bendras estetiškas vaizdas (pvz., tinkamas šriftas ir jo dydis, parinktos spalvos);
- aiškūs ir taisyklinga lietuvių kalba sukurti užrašai / aprašai.
- kartografinis vaizdas –temą atitinkantis kartografinis pagrindas, tinkamai parinkti žemėlapiu sutartiniai ženklai, tvarkinga legenda ir žemėlapiu mastelis;
- surinktos informacijos įvairovė, jos pateikimas;
- originalus idėjos ar problemos sprendimo pateikimas;
- pilietinė atsakomybė saugant gamtos ir kultūros paveldą;
- žemėlapiu paremtos istorijos išbaigtumas, autoriaus asmeninio indėlio panaudojant savo foto, video medžiagą, atskleidimas.

16. Konkurso darbus vertins komisija sudaryta iš konkursą organizuojančių įstaigų specialistų. **Visiems konkurso dalyviams bus įteikiami padėkos raštai, o komisijos atrinktiems I–III vietų laimėtojams – prizai.** Geriausi konkurso darbai bus publikuojami rinkiniame Lietuvos šimtmečiui skirtame žemėlapiu pasakojime ir viešinami www.gismokykla.lt bei <https://sodas.ugdome.lt/>.

17. Visi vertinimo kriterijus atitinkantys mokinių darbai bus skelbiami www.facebook.com/gismokykla. Visi norintys galės balsuoti už patikusius konkursui pateiktus darbus. Vienas asmuo gali balsuoti daugiau nei už vieną žemėlapi. Žemėlapių, surinkusių daugiausiai balsų, autoriai bus apdovanoti prizais.

18. **Konkurso baigiamasis renginys numatomas 2018 m. kovo mėn., Vilniuje.** Tikslī vieta, laikas ir programa bus paskelbti 2017 m. gruodžio mėn. Renginio metu bus apdovanoti prizininkai, pristatyti jų darbai, mokytojai pasidalins GIS naudojimo patirtimis, mokiniai ir juos lydintys asmenys išvys įdomiausius GIS taikymo pavyzdžius, gyvus pristatymus.

19. Kilus organizaciniams neaiškumams kreipkitės sarunas.gerulaitis@upc.smm.lt. Kilus techniniams klausimams, kreipkitės gismokykla@hnit-baltic.lt.

VI. DARBŲ ATLIKIMO REKOMENDACIJOS

Žemėlapiu kūrimas visų pirma turėtų prasidėti nuo noro papasakoti ir pasidalinti informacija. Šiomet kurdami žemėlapiu pasakojimus galvosime apie Lietuvą, apie įvykius, žmones, mus supančią aplinką – tai, kuo didžiuojamės. Kaip sukurti žemėlapiu pasakojimą? Visų pirma, pasakojimas turi turėti idėją, kuri apibrėžia, kokia tema bus pristatoma ir kokiai auditorijai bus skirta. Be to svarbu apgalvoti, kiek pagalbinės medžiagos – nuotraukų, teksto, schemų turėsite. Galbūt norimos informacijos galėsite kreiptis į rajono savivaldybę, ieškoti Lietuvos statistikos departamento svetainėje ar mokyklos sukauptame archyve. Jau sukurtų interaktyvių žemėlapių kviečiame pasidairyti Pasaulio gyvajame atlase <https://livingatlas.arcgis.com/en/#s=0>, Lietuvos erdvinių duomenų rinkinių ieškoti

www.maps.lt/rekomenduoja. Nuo to priklauso teminio žemėlapių kūrimo įrankių rinkinio – šablono pasirinkimas. Griežtai apibrėžtų taisyklių, kokių atveju ir kokį šabloną naudoti – nėra. Svarbiausia reikėtų atsižvelgti į kelis dalykus: visų pirma - ar jau yra iš anksto paruoštas žemėlapis (angl. web map) su jame esančiais sluoksniais. Kitas aspektas – kiek įvykių, vietų ar objektų planuojama pateikti žemėlapių pasakojime ir kokią dalį jame užims tekstinė, audio, video ar kita grafinė medžiaga.

Žemiau keletas žemėlapių pasakojimų kūrimo įrankių <http://storymaps.arcgis.com/> (anglų kalba) – šablonų pavyzdžiai:

Žemėlapių turas <http://storymaps.arcgis.com/en/app-list/map-tour/> (anglų kalba) – **vienas žemėlapis, mažai teksto, daug nuotraukų.**

Puikiai tinka pristatyti nuotraukas ar video medžiagą susietą su konkrečia vieta (kelionės išpūdziai, žymių žmonių gimimo vietos, lankylini objektai ir kt.).

Šiame šablone galėsite pasirinkti tinkamą Jūsų idėjai kartografinį pagrindą ir patys pažymėsite norimas vietas žemėlapyje.

Pavyzdys: Įdomiausi Lietuvos medžiai
<http://arcg.is/2uUp5Do>.

Žemėlapių žurnalas

<http://storymaps.arcgis.com/en/app-list/map-journal/> (anglų kalba) – **daug žemėlapių, daug teksto bei kitos papildančios medžiagos – video, nuotraukų.**

Puiki priemonė, jei turite daugiau nei vieną žemėlapių iliustruojantį pasirinktą temą bei tekstinės ir vaizdinės medžiagos (Emigrantų istorijos, Jūsų mokyklos pristatymas).

Žemėlapių žurnalas yra suskaidytas į atskirus puslapius, kiekviename iš jų yra vieta žemėlapiui, tekstui, nuotraukai. Nuosekliai peržiūrėjęs visus puslapius, skaitytojas susipažins su jūsų dinamišku ir gyvu pasakojimu.

Pavyzdys: Panemunio piliakalniai
<http://arcg.is/2tY7wiR>

Žemėlapių serija <http://storymaps.arcgis.com/en/app-list/map-series/> (anglų kalba) - **daug žemėlapių, nedaug teksto.**

Puiki priemonė atspindėti Jūsų atlikto tyrimo rezultatus, pokyčius laike. Žemėlapiai gali būti vienas su kitu nesusiję (Geografijos būrelio pastarojo dešimtmečio kelionių maršrutai, Jūsų miesto demografinė padėtis: žemėlapiai pagal gyventojų amžių, lytį, užimtumą ir lt.).

Pasirinkite Jus sudominusį šabloną

BUILD

LEARN MORE

Ir pirmyn!

Žiūrint iš technologinės pusės, žemėlapių pasakojimų kūrimo įrankių rinkiniai – šablonai yra paremti ArcGIS Online – kartografavimo platforma.

Visa tolimesnė žemėlapių pasakojimų kūrimo eiga priklauso nuo pasirinkto šablono. Kviečiame laikytis nurodymų ir pradėti formuoti savo pasakojimą.

VII. NAUDINGOS NUORODOS

Instrukcija, kaip sukurti žemėlapių pasakojimą <http://www.gismokykla.lt/map-tour/> .

Žemėlapių pasakojimų kūrimo mokomieji filmukai:

- <http://mokytojt.v.blogspot.lt/2016/11/geografiniu-informaciniu-sistemu-gis.html> (nuo 7 min kuriamas pasakojimas)
- Pasirinkus žemėlapių turo (*angl. map tour*) šabloną: <http://screencast.com/t/wBVAm3bxXH> – jei nuotraukos ir kita informacija talpinama Flickr; <http://screencast.com/t/z51ga4kmjaSF> – jei nuotraukos ir kita informacija įterpiamos kaip interneto nuorodos.
- Pasirinkus žemėlapių žurnalo (*angl. map journal*) šabloną: <http://screencast.com/t/C8twuKhd> .